

تجارب معلمان ابتدایی از ارتباط با والدین با هدف اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی: مطالعه پدیدارشناختی**

محمد علی پور^۱، محسن آیتی^۲، محمد علی رستمی نژاد^۳، فرهاد سراجی^۴

چکیده

در این پژوهش به بررسی تجربیات معلمان ابتدایی از ارتباط با والدین با هدف اجرای برنامه درسی به شیوه کیفی و از نوع پدیدارشناسی پرداخته شده است. قلمرو پژوهش را والدین و معلمان دانش‌آموزان ابتدایی شهر بیرجند تشکیل دادند. با توجه به ماهیت پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که با مصاحبه عمیق ۱۲ نفر از والدین و ۱۳ معلم، داده‌ها اخذ شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از روش کلاسی استفاده شد. یافته‌های حاصل از تجارب زیسته والدین و معلمان در خصوص علل ارتباطات میان معلم-والدین در ۷ مضمون اصلی "خبری و آگاه‌سازی"، "مشارکت‌جویی و حمایتی"، "آموزشی و تربیتی"، "راهنمایی و مشاوره"، "نظارتی و مراقبتی"، "بحران‌زدایی" و "انتقادی و انتقام‌جویی" خلاصه شد. به‌طور کلی یافته‌های پژوهش نشان داد علل ارتباطات میان فردی والدین و معلمان در یک طیف ارتباطی از سطح پایین خبری و آگاه‌سازی تا مرحله انتقاد و انتقام‌جویی قرار دارد. در جریان این ارتباط در مراحل نخست باهدف اطلاع‌رسانی اخبار و آگاه‌سازی از جریانات آموزشی و تربیتی صورت می‌گیرد و سپس ارتباطات در سطوح بالاتری همچون مسائل آموزشی و تربیتی و راهنمایی و نظارتی ادامه پیدا کرده و در نهایت، در صورت مشکلات، نقش ارتباطات به سمت بحرانی‌زدایی سوق پیدا می‌کند. در صورت تشدید بحران‌ها، انتقاد و انتقام‌جویی محور ارتباط قرار می‌گیرد. از یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که والدین و معلمان به دلایل گوناگونی با همدیگر ارتباط برقرار کرده‌اند و هر کدام از این علل ارتباطی بر مدیریت فرآیند یاددهی-یادگیری تاثیرگذار بوده‌اند و مسیر اجرای برنامه درسی را دچار تغییر و تحول کرده است.

واژه‌های کلیدی: ارتباط، معلم، والدین، ابتدایی، برنامه درسی.

۱. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

۳. دانشیار تکنولوژی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

۴. استادتمام گروه روش‌ها و برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران.

* نویسنده مسئول مقاله: mayati@birjand.ac.ir

** مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان "طراحی و اعتباریابی الگوی ارتباطات آموزشی در جهت اجرای برنامه درسی در مقطع ابتدایی" در دانشگاه بیرجند است.

مقدمه

اجرای برنامه درسی یکی از مهم‌ترین و دشوارترین گام‌های برنامه‌درسی است که فرآیند نظام‌مند تکمیل موفقیت‌آمیز هر مرحله از مراحل برنامه درسی را پیش‌بینی می‌کند. اجرای برنامه‌درسی مستلزم ارتباط طیفی گسترده از افراد همانند معلم، دانش‌آموزان و والدین و غیره است که با همدیگر ارتباطات آموزشی دارند. ارتباطات آموزشی یکی از اساسی‌ترین تعاملات بین فردی در مدرسه است (Balagova & Halakova, 2018). ارتباط آموزشی نوعی ارتباط است که در فضا و محیط‌های آموزشی صورت می‌گیرد و مختص فعالیت‌ها و تلاش‌های آموزشی است که در راستای شکل‌گیری یادگیری نظام‌مند و کمکی مورد استفاده قرار می‌گیرد (Manea, 2020). بنابراین، ارتباط آموزشی فرآیند سفر پیام یا انتقال اطلاعات است که در عرصه یا رویدادهای آموزش و پرورش نفوذ می‌کند. فرآیند یادگیری مستلزم برقراری ارتباط آموزشی است، ارتباطات آموزشی در فرآیند یاددهی یادگیری نقش مهم و راهبردی دارد (Zerraf & et al, 2019). به‌طور کلی می‌توان ارتباطات آموزشی را تعاملات بین فردی در فضا و محیط‌های آموزشی در عرصه‌ها و رویدادهای آموزشی و پرورشی نام برد که در شکل‌گیری فرآیند یاددهی-یادگیری نقش اساسی و اثرگذاری دارد و منجر به شکل‌گیری یادگیری منظم می‌شود.

ارتباطات آموزشی در راستای اجرای برنامه درسی در سطوحی گوناگون از ارتباطات همچون ارتباط معلم دانش‌آموز، ارتباط معلم-والدین و... صورت می‌گیرد. ارتباط معلم-والدین یکی از مهم‌ترین سطوح ارتباطات آموزشی در جهت اجرای برنامه درسی است (Rogers & Hyson, 2022). ارتباط معلم-والدین به‌صورت رسمی و هم‌غیررسمی صورت می‌گیرد و از راه رسانه‌های گوناگون مانند کتاب اطلاعات، تابلوهای اطلاعاتی نمایش داده‌شده در جلوی کلاس، یادداشتهای دانش‌آموزان، تماس تلفنی، خدمات پیام کوتاه، مکاتبه با شرایط خاص (مانند زمانی که معلم در مورد بازدید از چیزی مانند یک مرکز فرهنگی محلی) انجام می‌پذیرد (Halimah & Margaretha, 2020). مبینی^۱ بر این اعتقاد است که اصلی‌ترین روش سرمایه‌گذاری والدین در آموزش فرزندان‌شان تعامل با معلمان است؛ به‌طوری‌که این تعامل به والدین و معلمان این امکان را می‌دهد تا اطلاعات را تبادل کنند، احساس تعهد و اعتماد متقابل را تقویت کنند و هماهنگی‌های لازم را برای پیشرفت دانش‌آموزان انجام دهند و همچنین، تعامل والدین و معلم مسئولیت‌پذیری متقابل را تسهیل می‌کند (Arghavani et al, 2023). والدین و معلمان هرکدام به‌صورت مستقل به رشد کودک کمک می‌کنند، اما ارتباط آن‌ها تأثیر منحصر به فرد دیگری می‌گذارد (Minke & Woodford, 2020).

ارتباط معلم والدین دارای پیامدهای گوناگونی است اقدامات والدین، مانند ارتباط والدین-معلم بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان تأثیرگذار است (Choi, 2024 & Yang & et al., 2024). روابط معلم-والدین بر پیامدهای تحصیلی اثرگذار است (Deng & et al, 2018). کنترل پیشرفت یادگیری کودکان از راه ارتباط مؤثر بین والدین یا خانواده در خانه و معلمان در مدرسه می‌تواند به کودکان در درک پتانسیل تحصیلی و غیردرسی خود کمک کند (Abdullah & et al., 2023). در حوزه‌های تربیتی به‌طور فزاینده‌ای مشخص شده است که درگیری و تعامل والدین اثر معنی‌داری بر یادگیری و فرآیندهای رشدی و تحصیلی دانش‌آموزان دارند (Casrto

^۱.Mbiti

Lari & et al, 2015). رابطه معلم با والدین یکی از عوامل مؤثر بر ارتباط معلم-دانش آموز است (Lari & et al, 2015). ارتباط بین والدین و مربی می تواند به پر کردن شکاف ارتباطی بین والدین و فرزند کمک کند (Naidoo & Govender, 2022). پژوهش (Rogers & Hyson, 2022) نشان می دهد که روابط معلم-دانش آموز و معلم-والدین از جمله سطوح ارتباطی در مدرسه هستند که بر یادگیری دانش آموزان تأثیرگذار هستند. از جمله پیامدهای ارتباط معلم والدین می توان به اجرای دقیق برنامه درسی (Madadlou & et al, 2020)، افزایش مشارکت والدین در امورات مدرسه (Halimah & Margaretha, 2020)، توجه به تکالیف درسی، بهبود عملکرد کلاسی دانش آموزان (Miguel & Abulon, 2016) اشاره کرد. (Houri & et al (2019) در مطالعه خود نشان دادند که ارتباط معلم و والدین اعتماد بین معلمان و والدین را تقویت می کند، که در نهایت، به پیشرفت تحصیلی دانش آموزان منجر می شود. پژوهش (Alipour & et al (2019) نشان داد که ارتباط بین معلم و والدین در شناسایی و هدایت استعدادهاى دانش آموزان بسیار اثربخش است.

رابطه والدین با معلمان به عوامل متعددی بستگی دارد که می توان به بینش، سواد و فرهنگ خانوادگی والدین اشاره کرد. رابطه بین معلمان و والدین در مدارس ایران بسیار پایین است به طوری که رابطه و مشارکت معلمان در بیش تر اوقات با والدین طوری است که در صورت بروز مشکلات رفتاری، آموزشی یا تربیتی، والدین به صورت فردی به مدارس مراجعه می کنند و سعی در اصلاح و بهبود شرایط دانش آموزان دارند (Roomani & et al, 2020). شکاف ادراکی و درک محدودی بین معلمان و والدین در مورد انواع رفتارهای مورد نیاز برای همکاری مؤثر وجود دارد (Bang, 2018). پژوهش (Yushawu (2020) نشان داد که سطح تحصیلات والدین تأثیری بر ادراک والدین از ارتباط معلم-والدین ندارد، اما سطح تحصیلات والدین با پذیرش رسانه های اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری دارد. پژوهش (Zide & et al (2020) محدودیت زمانی را دلیل اصلی عدم مشارکت و ارتباط والدین در فعالیتهای مرتبط با مدرسه می داند. کمبود زمان یا برنامه کاری غیر قابل انعطاف بزرگ ترین مانعی است که مانع ارتباط والدین با معلم می شود. امروزه اکثر والدین شاغل هستند. هم چنین، در این پژوهش نشان داد که بین سوابق تحصیلی والدین و استفاده از پیام رسانی فوری موبایل برای ارتباط والدین و معلمان رابطه معناداری وجود دارد. علاوه بر این، این مطالعه هم چنین، نگرش پذیرای والدین را نسبت به ارتباطات مبتنی بر تلفن همراه با معلمان و مدرسه نشان داد.

موانعی متعددی بر سر ارتباط معلم-والدین گزارش شده است. پژوهش Francis & et al (2022) عدم پاسخگویی والدین را به عنوان یک مانع مطرح می کند. یافته های پژوهش (Deplanti & et al (2007) حاکی از آن است که فعالیتهایی همچون گفتگو بین والد و فرزند در مدرسه، کمک به فرزندانشان در تکالیف درسی، برقراری ارتباط منظم بین خانه و مدرسه و آرمان های دانش آموزان نقش کلیدی در موفقیت اجتماعی و عاطفی دانش آموزان دارد. از سوی دیگر والدین به دلایلی مانند کمبود وقت، تجارب منفی مدرسه، پایین بودن سطح تحصیلات و پایین بودن درآمد اقتصادی، به طور مؤثر در ارتباط با مدرسه نیستند (Mills & Gale, 2004). (Harris & Goodall (2008) پایین بودن سطح سواد والدین، ضعف مهارت های زبانی، نبود اعتماد به نفس، کمبود وقت و... را از موانع مشارکت و ارتباط با مدرسه بر شمرده اند. (Dempsey (2010) این موانع را به چهار دسته خانوادگی، روان شناختی، فرهنگی و مشکلات عملی تقسیم کرده اند.

ارتباطات معلم و والدین به سه دسته ارتباط یک‌طرفه، ارتباط دوطرفه و ارتباط از راه فناوری طبقه‌بندی می‌شود (Popovska & et al, 2021). نوع ارتباط والدین با مدارس به چند صورت است: جلسات گروهی در مورد مباحث عمومی، مذاکره حضوری والدین با توجه به نوع مسئله دانش‌آموزان، به صورت تلفنی و نوع آخر که در حال حاضر بیش‌تر فراگیر شده وجود گروهها و کانال‌های مجازی در سطح مدارس، که ارتباطات غیرحضوری را بیش‌تر کرده است (Roomani & et al, 2020). براساس دیدگاه شلدون و اپستین^۱ ارتباط والدین با مدرسه و معلم شامل حضور اولیاء/ معلمان در کنفرانس‌ها، آگاهی والدین از حوادث و اتفاقات درون مدرسه و ارتباط والدین با کارکنان مدرسه می‌شود (Zarei & et al., 2019).

اسناد بالادستی به ارتباطات خانواده با مدرسه و بالعکس توجهی ویژه داشته است. با بررسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز مشخص می‌گردد که خانواده مهم‌ترین نقش را در زمینه‌سازی رشد و تحول فرزندان بر عهده دارد و باید نسبت به انجام دادن تکالیف تربیتی پاسخگو باشد. در این سند خانواده، دولت و نهادها و سازمان‌های غیردولتی به‌عنوان ارکان جریان تربیت مطرح‌شده و در مورد خانواده آمده است: «بدین ترتیب خانواده نه تنها در اجرا بلکه در هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی و به‌خصوص ارزشیابی از برنامه‌ها و اقدامات جریان تربیت باید مشارکت فعال داشته باشد (Marzoghi & et al, 2017). در فصل ششم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ذیل راهبردهای کلان نظام تعلیم و تربیت به تعامل اثربخش و فعال نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با سایر نهادها و دستگاههای مرتبط به‌ویژه خانواده و رسانه با تأکید بر کاهش مرزهای تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی اشاره دارد. هم‌چنین، در راهکار ۳-۴ در محور تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی به تدوین برنامه جامع مشارکت خانواده و نهادهای تربیتی و آموزشی برای تقویت فرهنگ تربیتی خانواده‌ها و تحقق شایستگی‌های پایه دانش‌آموزان و در راهکار ۴-۴ همین محور برافزایش میزان مشارکت و تعامل خانواده‌ها در فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه اشاره دارد. در فصل دوم بیانیه ارزش‌ها به ارتقا جایگاه و نقش تربیتی خانواده و مشارکت آن با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی تأکید دارد.

پژوهش متعددی در حوزه ارتباط معلم-والدین صورت گرفته است. یافته پژوهش (Lari & et al (2019) نشان داد که معلمان از راهبردهایی همچون تشکیل گروه مجازی برای مادرها و ارسال عکس و فیلم، دادن امکان تماس به مادرها و تعیین ساعت مخصوص برای تعامل، در ارتباط با والدین استفاده کرده‌اند. هم‌چنین، راهبرد آرامش بخشی به خانواده مثل صحبت و کاهش استرس خانواده در ابتدای سال تحصیلی و دادن دیدگاه مثبت درباره دانش‌آموز به خانواده از سوی معلمان در ارتباطات استفاده شده است. پژوهش Roomani & et al (2020) نشان داد در ارتباطات معلم و والدین بدگویی از معلمان صورت می‌گیرد. (Roomani & et al (2020) Tahmasabzadeh Sheikhlar نشان داد یکی از عوامل زمینه‌ای آسیب تربیت جنسی ناکارآمدی و عدم توجیه والدین است. (Marzoghi & et al (2020) نشان داد که یکی از مهم‌ترین دستاوردها و علل تعامل بین نهادهای مدرسه و خانواده ایجاد انسجام برای مقابله با تهدیدهای گوناگونی است که کودکان و نوجوانان با آن مواجهه هستند. (Boonk & et al(2018) نشان داد که ارتباط و تعامل والدین با معلمان باعث کاهش مشکلات

¹.Sheldon & Epstein

رفتاری شده است. (Leenders & et al (2019) و Tveit (2009) نقش معلمان را در حوزه ارتباط با والدین، نقش واسط ارتباطی معرفی می‌کند که در شرایط درگیری، کاهش و تغییر مسیر تعارض یا ارزیابی منفی نقش آفرینی می‌کند. (Mohseni & et al (2022) نشان داد تعامل خانواده با مربیان در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی پایین است و تعامل مدرسه و خانواده در پیشگیری از سود رفتارهای اجتماعی نوجوانان نقش مهمی دارد. پژوهش (Kim & Chin (2014) و Sneyers & et al (2017) نقش معلمان و والدین در ارتباطات آموزشی به عنوان ارائه دهنده اطلاعات معرفی کرده است؛ به طوری که در جریان ارتباط معلمان و والدین اطلاعاتی در خصوص فرآیند یاددهی-یادگیری رد و بدل شده است. پژوهش (Bilton & et al (2018) نشان داد که والدین و معلمان مستعد ایجاد روابط دوستانه و حمایت‌کننده متقابل هستند و تقریباً در تمام جلسات، والدین و معلمان تمایل داشتند از یکدیگر حمایت کنند و برای ایجاد نتایج آموزشی بهتر برای دانش‌آموزان با هم همکاری کردند. (Bang (2018) برخی از والدین از معلم مطالبه‌گری غیرمنطقی دارند و در صورت داشتن انتقاد و مشکلی به مدیر مدرسه مستقیم مراجعه می‌کنند. پژوهش (Manafi & et al (2023) نشان داد که می‌بایست ارتباطات حضوری و دعوت از اولیا به مدرسه را تقویت کرد و گزارش برنامه‌ها و عملکرد مدرسه، به والدین اطلاع‌رسانی شود و همچنین، ارتباط مدرسه، معلم و والدین منجر به افزایش شناخت از دانش‌آموز در راستای ارتقا سطح راهنمایی و مشاوره شده است. (Chen & Rivera-Vernazza (2022) نشان داد ارتباط دیجیتال برای انتقال پیام و آگاه نگه‌داشتن والدین در مورد اتفاقات کلاس و مدرسه و تغییرات مهم خط‌مشی صورت گرفته است و معلمان و والدین با هدف به اشتراک‌گذاری اطلاعات در مورد پیشرفت یادگیری، نقاط قوت، نیازها، مشکلات تحصیلی و یا مسائل رفتاری کودک با والدین، به اشتراک گذاشتن اطلاعات، سؤالات و یا نگرانی‌های مربوط به کودک با معلم و آپلود و دانلود اسناد، عکس‌ها، فیلم‌ها و غیره با همدیگر ارتباط برقرار کرده‌اند. پژوهش (Popovska & et al (2021) نشان داد راه‌های ارتباطی عمدتاً باهدف انتقال اطلاعات به والدین است. پژوهش (Myende & Nhlumayo (2022) نشان داد والدین گفتمان منفی را در رابطه با مشارکت خود اتخاذ کرده‌اند. (Chen & Rivera-Vernazza (2022) نشان داد معلمان و والدین باهدف به اشتراک‌گذاری اطلاعات در مورد پیشرفت یادگیری، نقاط قوت، نیازها، مشکلات تحصیلی و یا مسائل رفتاری کودک با والدین، به اشتراک گذاشتن اطلاعات، سؤالات و یا نگرانی‌های مربوط به کودک با معلم و غیره با همدیگر ارتباط برقرار کرده‌اند. (Yushawu, Francis & et al (2022), Murray & et al (2015), Dor (2018), Ziden & et al (2020) (2020)، (Guo & et al (2019) نشان دادند چالش‌های جدید در روابط معلم-والدین دیدگاه‌های متناقضی در مورد اهداف آموزشی و نظم و انضباط دانش‌آموزان دارند. پژوهش (Pillet-, Elbers & de Haan (2014) Shore (2015) و Caronia & Vandini (2019) نقش والدین در ارتباطات انتقاد از مدرسه، کودک و معلم معرفی کرده است.

اجرای برنامه درسی مستلزم برقراری ارتباطات آموزشی بین معلمان و والدین است. امروزه در نظام تعلیم و تربیت والدین جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده‌اند که به‌عنوان شرکای برنامه درسی از آن‌ها نام برده‌اند. ارتباط معلمان با والدین جایگاه ویژه‌ای در نظام تعلیم و تربیت در راستای تربیت دانش‌آموزان دارد. متأسفانه برخی از والدین و معلمان نسبت به ضرورت برقراری ارتباطات آموزشی آگاهی کافی را ندارند و نسبت به علل شکل‌گیری ارتباطات آموزشی توجهی نیستند. با توجه به نقش ارتباط معلم و والدین در اجرای هرچه بهتر و کیفی‌تر برنامه درسی و

عدم آگاهی برخی از والدین و معلمان از علل برقراری ارتباطات آموزشی، به نظر می‌رسد که باید به تبیین علل شکل‌گیری ارتباطات آموزشی معلمان و والدین در جهت اجرای برنامه درسی پرداخته شود. از سویی پیشینه پژوهش‌ها نشان می‌دهد در راستای بررسی علل برقراری این نوع ارتباط پژوهش‌اندکی صورت گرفته است. از این رو، این پژوهش به بررسی تجارب معلمان ابتدایی از ارتباط با والدین با هدف اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی پرداخته است.

روش پژوهش

این پژوهش با هدف بررسی تجارب معلمان ابتدایی از ارتباط با والدین با هدف اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی انجام شده است؛ بنابراین، از روش پدیدارشناسی^۱ استفاده شد. قلمرو پژوهش را والدین و معلمان دوره ابتدایی شهر بیرجند تشکیل می‌داد. نمونه پژوهش به حجم ۱۲ نفر والدین و ۱۳ نفر معلم، با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند از نوع معیار انتخاب شد. به طوری که از میان مشارکت‌کنندگان، آن‌هایی که بیش‌ترین ارتباط را با مدرسه و با کادر اداری مدرسه داشتند، انتخاب شدند و حجم نمونه تا اشباع داده‌ها ادامه داشت. بر این اساس با والدین و معلمان مصاحبه شد.

روش جمع‌آوری داده‌های مطالعه مبنی بر مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. پرسش‌های مصاحبه با الهام از پیشینه نظری و در راستای اهداف پژوهش تدوین شدند و پس از تأیید روایی صوری توسط استاد راهنما و انجام دو مصاحبه آزمایشی نهایی شده و مصاحبه‌ها انجام شد. فراخوانی مشارکت‌کنندگان تا زمان اشباع و کفایت نمونه‌گیری ادامه پیدا کرد. زمان و مکان مصاحبه به صورت توافقی تعیین شد. مدت‌زمان مصاحبه بین ۳۰ تا ۴۵ دقیقه متغیر بود. در ابتدای هر جلسه مصاحبه از مشارکت‌کنندگان برای ضبط کردن مصاحبه اجازه گرفته شد و با موافقت همه شرکت‌کنندگان مصاحبه‌ها ضبط شد تا تحلیل داده‌ها با دقت بیش‌تری انجام شود و بعد از هر مصاحبه به شکل کلمه به کلمه پیاده‌سازی شدند.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از راهبرد هفت مرحله‌ای کلایزی^۲ (۲۰۰۲) استفاده شد. در این روش از رهنمودهای کلی داده‌ها استفاده شده است و شامل تعیین اظهارات مهم، ایجاد معنی، خوشه‌بندی‌های آن‌ها در مضمون‌ها و ارائه توصیفی جامع از پدیده مورد مطالعه می‌شود. (Creswell, 2021) در این راهبرد، در مرحله اول یادداشت‌برداری از داده‌ها صورت پذیرفت. در مرحله دوم اظهارات و اصلاحات مرتبط با بحث بیرون کشیده شد. در مرحله سوم، از هریک از اظهارات یک مفهوم تدوین شده که بیانگر تفکر اساسی فرد بود، استخراج شد. مرحله چهارم، پس از بررسی چندباره خوشه‌های معنایی شکل گرفته و ارتباط آن با مقوله‌های کلی صورت گرفت. مرحله پنجم، نتایج برای توصیف جامع از پدیده تحت مطالعه به هم پیوند داده و دسته‌های کلی‌تری به وجود آمدند. مرحله ششم تقلیل‌سازی از یافته‌ها صورت پذیرفت؛ بطوریکه توصیفات زائد، غیرقابل کاربرد و اغراق‌شده از ساختار کلی داده‌ها حذف شد و در مرحله هفتم با هدف اعتباریابی یافته‌ها از روش همسوسازی، کنترل و خود بازبینی محقق در طی فرآیند جمع‌آوری و تحلیل یافته‌ها و انجام جلسات متعدد مصاحبه استفاده شد. در مراحل تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۱۱ استفاده شد.

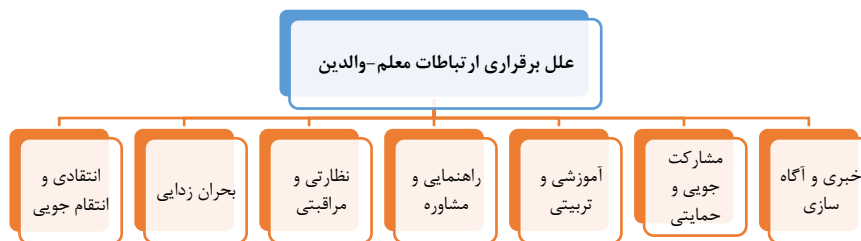
^۱. Phenomenology

^۲. Colaizzi

جهت ارزیابی نتایج پژوهش کیفی حاضر، از معیارهای گوبا و لینکلن (۱۹۸۵) استفاده شد. گوبا و لینکلن از عنوان اعتماد پذیری یا قابلیت اعتماد^۱ برای ارزیابی نتایج پژوهش کیفی استفاده می‌کنند. قابلیت اعتماد به بیانی ساده، میزانی است که در آن می‌توان به یافته‌های یک تحقیق کیفی متکی بود و به نتایج آن‌ها اعتماد کرد. به عقیده گوبا و لینکلن معیار قابلیت اعتماد شامل چهار معیار جداگانه اما به هم مرتبط است که شامل باورپذیری (همسازی و همبستگی داده‌ها)، اطمینان‌پذیری (توانایی تشخیص جایی که داده‌های یک مطالعه از کجا آمده، چگونه گردآوری شده و چه طور به کاررفته‌اند)، تأثیرپذیری (عینیت کیفی و انطباق یافته‌ها بر داده‌های پژوهش) و انتقال‌پذیری (اعتبار بیرونی) است (Mohammadpour, 2010 & Mohsenpour, 2014). به منظور افزایش باورپذیری، از راهبردهایی مانند بررسی به‌وسیله اعضا، توصیف و تحلیل دقیق یافته‌ها، یادداشت‌های بازتابی و به‌کارگیری سؤالات مناسب استفاده شد. برای تضمین انتقال‌پذیری، از توصیف انبوه و غنی اطلاعات در طول مراحل پژوهش و نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. برای افزایش تأثیرپذیری، ارائه جزئیات عملیاتی از جمع‌آوری داده‌ها و ارزشیابی‌های بازتابی از جمله راهبردهای مورد استفاده در این مطالعه بود. باهدف اطمینان‌پذیری، تمام اطلاعات در طول فرآیند مطالعه با دقت، ثبت و ضبط و جزئیات مصاحبه‌ها نیز یادداشت شد.

یافته‌ها

در این پژوهش مضامین اصلی و فرعی متناسب با داده‌ها پس از تحلیل و کدگذاری به‌وسیله نرم‌افزار استخراج و در شکل و جدول زیر ارائه شده است.

¹ Guba & Lincoln

² Trustworthiness

جدول ۱. مضامین اصلی و فرعی استخراجی از داده‌ها

مضمون اصلی	مضامین فرعی	شواهد
	خبری و آگاه‌سازی	اطلاع‌رسانی محتوای آزمون، اطلاع دادن زمان آزمون، اطلاع‌رسانی زمان برگزاری انجمن‌های کلاسی، ارسال پیام برنامه‌های محوری مدرسه، آماده شدن کارنامه‌ها، اعلام غیبت دانش‌آموز، اعلام عدم نوشتن تکالیف دانش‌آموز، اعلام تأخیر دانش‌آموز به مدرسه به معلم، اعلام دعوا و نزاع داخل مدرسه به والدین
	مشارکت‌جویی و حمایتی	کمک گرفتن مالی از والدین، استفاده از ظرفیت والدین در مراسمات، دعوت از والدین جهت شرکت در برنامه‌های کلاسی و مدرسه، کمک گرفتن از اولیا در برگزاری برنامه‌های مدرسه
	آموزشی و تربیتی	آموزش روش تدریس مفاهیم، آموزش شیوه‌های رفتاری با کودکان، چگونگی کمک کردن در نوشتن تکالیف، آموزش نحوه کمک کردن به دانش‌آموزان در حل تمرین‌ها، شیوه‌های آموزش مفاهیم در زمان غیبت دانش‌آموزان به والدین.
	راهنمایی و مشاوره	نحوه مداخله در آزمون و امتحانات، چگونگی کمک کردن به فرزند، انتقال ویژگی‌های شخصیتی فرزند به معلم، راهنمایی والدین در مورد نحوه ایجاد نظم در دانش‌آموزان، انتقال ویژگی خاص دانش‌آموز به معلم از طرف والدین، آموزش چگونگی کاهش اضطراب دانش‌آموزان به والدین.
	نظارتی و مراقبتی	تماس با والدین در منزل برای پیگیری امورات دانش‌آموزان، رصد فعالیت‌های دانش‌آموز در منزل، بررسی دلایل عدم حضور والدین در انجمن‌های کلاسی، احوال‌پرسی از دانش‌آموز در زمان کسالت، بررسی دلایل غیبت دانش‌آموز، انتقال پیام‌های مجازی دانش‌آموز به والدین، بررسی دلایل تأخیر دانش‌آموزان.
	بحران‌زدایی	حل آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان، توجیه والدین در مورد امتیاز دانش‌آموزان در کارنامه، صحبت کردن با والدین در مورد اعتراضات آموزشی، کاهش مقاومت والدین در برخی از موضوعات آموزشی، آموزش خصوصی غایبین، رصد مجازی

عمل برگزاری ارتباطات معلم-والدین در جهت اجرای برنامه درسی ابتدایی

دانش‌آموزان از سوی معلم و انتقال به والدین، بررسی دلایل نزاع و درگیری دانش‌آموزان توسط والدین و معلم.

نقد تدریس معلم، انتقاد از برخورد معلم با دانش‌آموز، ناسزاگویی
 انتقادی و به معلم، بی‌احترامی به معلم، نقد نحوه تکلیف دادن، انتقاد حجم
 انتقام‌جویی تکالیف و میزان مطالعه، انتقاد از سختی آزمون‌ها و امتحانات،
 انتقاد از سرعت آموزش معلم.

همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد، تجارب زیسته و ادراک والدین و معلمان از علل ارتباطات معلم-والدین در راستای اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی شامل ۷ مضمون اصلی "خبری و آگاه‌سازی"، "مشارکت‌جویی و حمایتی"، "آموزشی و تربیتی"، "راهنمایی و مشاوره"، "نظارتی و مراقبتی"، "بحران‌زدایی" و "انتقادی و انتقام‌جویی" است. هر یک از این مضامین اصلی دارای مضامین فرعی است.

۱) خبری و آگاه‌سازی

یکی از علل ارتباطات میان فردی معلمان و والدین خبری و آگاه‌سازی است. در راستای این مضمون معلم شماره ۱ بیان کرد "برخی اوقات والدین با من تماس می‌گیرند و من زمان امتحان و منبع آزمون بچه‌ها رو بهشون اطلاع میدم". والدین شماره ۵ گفت "بچه‌ها سرکلاس هوش و حواسی ندارند به خاطر همین من به معلم پسرم زنگ می‌زنم و تکالیفشو می‌پرسم". معلم شماره ۵ بیان داشت "برخی اوقات در کلاس و یا مدرسه دعوا پیش آید و من به والدین زنگ می‌زنم و موضوعات را به آنها اطلاع می‌دهم تا در جریان باشند".

۲) آموزشی و تربیتی

مشارکت‌کنندگان در پژوهش اعتقاد داشتند که یکی از علل ارتباطات میان فردی معلمان با والدین مسائل آموزشی و تربیتی آنها است. والدین شماره ۲ بیان کرد "کتاب‌ها عوض شده است و برخی اوقات من می‌خواهم به فرزندم کمک کنم اما چون روش‌ها تدریس عوض شده نمی‌تونم کمک کنم، برخی اوقات هم به معلم بچم زنگ می‌زنم تا ببینم باید چطوری تدریس کنم". معلم شماره ۱۳ گفت "در انجمن‌های کلاسی و یا تماس‌های تلفنی یا شبکه‌های اجتماعی پیام‌هایی رو برای آموزش والدین در مواجهه با مشکلات رفتاری دانش‌آموزان قرار میدم".

۳) مشارکت‌جویی و حمایتی

مشارکت‌جویی و حمایتی یکی از علل ارتباطات میان فردی والدین و معلمان است. والدین شماره ۵ گفت "من اکثراً داخل مدرسه هستم و به معلم بچم برای کارهای کلاسی و تصحیح دفتر کمک می‌کنم". معلم شماره ۴ بیان کرد "از والدین برخی اوقات کمک می‌گیرم و از ظرفیت‌های شغلی آنها کمک می‌گیرم تا بتونیم مشکلی از مدرسه و کلاس‌ها برطرف کنیم".

۴) راهنمایی و مشاوره

والدین و معلمان بر این باور بودند که یکی از علل برقراری ارتباطات راهنمایی و مشاوره گرفتن است معلم شماره ۹ بیان کرد "بعضی از والدین در چگونگی نحوه برخورد با بچه‌هاشون مشکل دارن یا سوالی دارن بهم

پیام میدن یا با من تماس میگیرند". والدین شماره ۱۱ بیان کرد "من از معلم دخترم خیلی راهنمایی و مشاوره میگیرم در مسائل درسی و تربیتی".

۵) نظارتی و مراقبتی

یکی علل ارتباطات معلم و والدین بعد نظارتی و مراقبتی است. معلم شماره ۵ بیان کرد "من همیشه در زنگ اول حضور و غیاب می‌کنم و اگر دانش‌آموزی غایب باشد، در زنگ تفریح با والدین او تماس می‌گیرم و ضمن احوال‌پرسی از دانش‌آموز، دلایل غیبت او را بررسی می‌کنم". معلم شماره ۷ گفت "در برخی از شب‌ها به برخی از والدین تماس می‌گیرم و وضعیت عملکردی دانش‌آموز را در خانه بررسی می‌کنم". والدین شماره ۳ بیان کرد "برخی شب‌ها معلم فرزندم به خانه زنگ می‌زند و وضعیت او را در خانه بررسی می‌کند".

۶) بحران زدایی

تجارب والدین و معلمان نشان می‌دهد که یکی از علل ارتباطات معلمان و والدین بحران زدایی در مسائل گوناگون آموزشی و تربیتی است. والدین شماره ۱۲ گفت "یک روز پسر من با حال بد وارد خانه شد و متوجه شدم در مدرسه با دوستش دعوا کرده است سریع به معلم و مدیر مدرسه تماس گرفتم". معلم شماره ۴ بیان کرد "برخی اوقات ما متوجه می‌شویم که دانش‌آموزان دچار یک مشکل شده است برای آن مشکل تشدید نشود با والدین او ارتباط می‌گیریم و مشکل را به صورت تلفنی یا حضوری در میان می‌گذاریم".

۷) انتقادی و انتقام‌جویی

علل انتقادی و انتقام‌جویی از علل ارتباطات معلم و والدین است. معلم شماره ۶ بیان کرد "برخی والدین با من تماس می‌گیرند و به من می‌گویند شما در این بخش خیلی سریع آموزش داده‌اید و یا حتی می‌گویند که اشتباه تدریس کرده‌اید". معلم شماره ۱۲ گفت "یک روز والدین یکی از دانش‌آموزانم به زنگ شد و نسبت به حجم محتوای امتحان بچه‌ها انتقاد کرد". معلم شماره ۸ گفت "من شنیده‌ام که برخی از والدین به عملکرد من انتقاد کردند و حتی بدگویی من رو جلوی معلم سال گذشته کرده‌اند".

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش بررسی تجارب معلمان ابتدایی از ارتباط با والدین باهدف اجرای برنامه درسی بوده است. پژوهش متعددی در خصوص چرایی برقراری ارتباط در تجربه زیسته معلمان و والدین در دوره ابتدایی معطوف به اجرای برنامه درسی انجام شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که یکی از علل برقراری ارتباطات معلم-والدین بعد خبری و آگاه‌سازی است. یافته‌های پژوهش (Kim & Chin, 2014)، Sneyers & et al (2017)، Chen & Rivera-Vearnzza (2022)، Manafi & et al (2023) و پژوهش Lari & et al (2019) تأییدکننده یافته‌های این پژوهش است. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت که مهم‌ترین و ساده‌ترین دلیل برقراری ارتباط مسئله انتقال اخبار و آگاه‌سازی است. همان‌طور که یافته‌های پژوهش نشان داد والدین و معلمان برای آنکه از مسائل مدرسه، کلاس و خانه همدیگر را آگاه کنند و اخبار مربوط به دانش‌آموز را به همدیگر منتقل کنند به‌ناچار با همدیگر ارتباط گرفته تا در مسیر رشد دانش‌آموزان بتوانند بهترین‌ها را رقم بزنند. اطلاع‌رسانی اخبار و آگاه‌سازی که در ارتباطات آموزشی والدین و معلمان با همدیگر شکل می‌گیرد برخی

اوقات جنبه ارائه اطلاعات از وقایع و رویدادهایی که در مدرسه شکل گرفته یا خواهد گرفت، دارد. در برخی مواقع به دلیل اینکه معلمان با دانش‌آموزان در تائیمی خارج از زمان مدرسه کاردارند، با والدین دانش‌آموزان ارتباط گرفته و مسائل آموزشی و تربیتی را به آن‌ها منتقل می‌کنند تا از مسیر والدین به دانش‌آموزان منتقل شود.

یکی از علت‌های برقراری ارتباط معلم و والدین مسائل آموزشی و تربیتی است. یافته‌های پژوهش Chen & Rivera-Vearnzza(2022) تائید کننده یافته‌های این پژوهش است. یافته‌های پژوهش Babae(2023) یافته پژوهش را تائید نمی‌کند. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان گفت که با توجه به تغییر محتوای کتب درسی در دوره ابتدایی و تغییرات در شیوه‌های تدریس مفاهیم به‌خصوص در دروس مثل ریاضی والدین احساس می‌کنند که نسبت به شیوه تدریس این مفاهیم مسلط نیستند و با شیوه‌های سنتی به فرزندان خود آموزش می‌دهند و از سویی بسیار نگران از مسائل آموزشی فرزندان خود هستند. لذا در جریان اجرای برنامه درسی والدین با برقراری ارتباط با معلمان از چگونگی روش تدریس مفاهیم درسی اطلاع پیدا کرده و به فرزندان خود در منزل کمک می‌کنند. همچنین، برخی از معلمان در جریان برقراری ارتباط با والدین در قالب انجمن‌های کلاسی با توجه به تجربیاتشان، زمانی را به آموزشی مفاهیم درسی به والدین اختصاص می‌دهد تا والدین به توانند مسلط، فرزندان را یاری کنند تا از بروز مشکلات احتمالی به دلیل عدم تسلط والدین در تدریس مفاهیم در خانه جلوگیری کنند. گروهی از والدین در مسائل تربیتی فرزندان خود چالش‌ها و سؤالاتی دارند که با برقراری ارتباط با معلمان، چگونگی نحوه برخورد با فرزند خود را در موقعیت‌های گوناگون یاد می‌گیرند. به‌طور کلی والدین و معلمان دارای هدفی مشترک که یادگیری دانش‌آموز است را دنبال می‌کنند. در این مسیر با مسائل و چالش‌های آموزشی و تربیتی برمی‌خورند که احساس می‌کنند به همدیگر نیاز دارند. لذا در مسیر یادگیری دانش‌آموزان با همدیگر ارتباط برقراری می‌کنند تا بتوانند مسائل آموزشی و تربیتی را به نحو مطلوبی هدایت کنند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که یکی از علل ارتباطات والدین و معلمان مشارکت‌جویی و حمایتی است. یافته‌های پژوهش Ahmadi & Mohabie(2022)، پژوهش Mann & Gilmore(2021) و Bilton & et al(2018) تائید کننده یافته‌های این پژوهش است. پژوهش Myende & Popovska & et al(2021) و Nhlumayo(2022)، یافته‌های این پژوهش را تائید نمی‌کند. در تبیین این علت این‌طور می‌توان بیان داشت که در برخی از مدارس روحیه استفاده از ظرفیت والدین در مراسمات و رویدادهایی که در مدرسه برگزار می‌شود، بسیار بالا است و کادر مدرسه و معلمان بر این دیدگاه هستند که والدین دارای ظرفیت‌های گوناگونی هستند که می‌توان از آن‌ها استفاده کرد. لذا برقراری ارتباط معلمان با والدین در راستای استفاده از ظرفیت والدین در اجرای برنامه درسی در مدرسه شکل می‌گیرد. برخی اوقات والدین در عرصه ارتباط‌گیری در راستای حضور در مدرسه و کمک‌رسانی به معلمان پیش‌قدم می‌شوند. عرصه مالی یکی از علل برقراری ارتباط مدرسه و معلمان با والدین است. با توجه به اینکه اکثر مدارس دولتی هستند که بودجه اختصاصی کفاف هزینه‌های مدرسه را نمی‌دهد لذا مدرسه و معلمان در برقراری ارتباطات با والدین به دنبال کسب مشارکت مالی هستند. معلمان و والدین در راستای هدف تعلیم و تربیت دانش‌آموز و داشتن هدف مشترک که رشد و تعالی دانش‌آموزان است،

به دنبال این هستند که با همدیگر مشارکت داشته باشند لذا از بسترهای ارتباطی به دنبال تقویت مشارکت و حمایت از همدیگر هستند تا به توانند اهداف خود را محقق سازند.

راهنمایی و مشاوره گرفتن یکی از علل برقراری ارتباطات معلمان و والدین است. یافته‌های پژوهش Lari (2019) et al، و Chen & Rivera-Vearnzza (2022) و Manafi & et al (2023) تأیید کننده یافته‌های این پژوهش است. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت با توجه به اینکه معلم به‌عنوان یک مرجع علمی برای دانش‌آموزان و والدین است و وظیفه خطیر تربیت دانش‌آموزان را بر عهده دارد و از سویی والدین در هر برهه زمانی با توجه به مسائل آموزشی و تربیتی پیش آمده، به دنبال مشاوره و راهنمایی گرفتن از معلم دانش‌آموزان هستند تا بتوانند بهترین مداخله آموزشی و تربیتی را داشته باشند. از سویی معلمان، والدین را به‌عنوان یک مرجع کسب مشاوره و راهنمایی می‌دانند. دانش‌آموزان تایمی از شبانه‌روز را در خانه با والدین خود سپری می‌کنند و والدین در برخی از ابعاد شناخت کاملی از فرزندان خود دارند و می‌توانند با برقراری ارتباط با معلم شناخت خود را به معلم منتقل سازند. ارتباط معلم و والدین با نگاه راهنمایی و مشاوره می‌تواند به‌عنوان پشتوانه در راستای یادگیری دانش‌آموزان باشد.

یکی از علل ارتباطات معلمان و والدین، نظارت و مراقبت از کار همدیگر است. یافته‌های پژوهش Roomani (2020) et al & تأیید کننده یافته‌های این پژوهش است. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت که والدین با برقراری ارتباط با معلم فرزند خود به نکاتی اشاره می‌کند که در برخی از عرصه‌های نیازمند اصلاح در دانش‌آموز و یا رفتارهای خود معلم است. این نظارت و مراقبت می‌تواند با حضور در مدرسه و بررسی رفتارهای معلم با دانش‌آموزان باشد. از سویی معلمان با توجه به اینکه بخشی از تایم شبانه‌روز را با دانش‌آموزان سپری نمی‌کنند لذا باید رفتارهای دانش‌آموزان را از راه والدین در منزل رصد شود و والدین دانش‌آموزان را نسبت به برخی از مسائل حساس و راهنمایی کنند.

بحران‌زدایی یکی دیگر از دلایل ارتباطات معلمان و والدین است. یافته‌های Marzooghi & et al (2020) ، Tahmasabzadeh و Mohseni & et al (2022) ، Tvei (2009) ، Leenders & et al (2019) ، Sheikhlar & et al (2021) ، تأیید کننده یافته این پژوهش است. در تبیین این یافته این‌طور بیان داشت که برخی اوقات شرایطی در مسائل آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان پیش می‌آید که نیازمند یک مداخله سریع و به هنگام در راستای جلوگیری و یا کاهش بحران است. برخی اوقات به دلیل عدم آگاهی والدین یا معلمان در مسائلی از قبیل نحوه امتیازدهی معلمان در کارنامه، چگونگی امتحان گرفتن از دانش‌آموز و... ماهیت ارتباطات شکل گرفته بین این دو گروه مبتنی بر بدفهمی است که در این مسیر ارتباطی می‌بایست معلمان یا والدین همدیگر را با زبان سازنده توجیه کنند تا از بروز مشکلات احتمالی و درگیری جلوگیری شود. ارتباطات والدین و معلمان در راستای بحران‌زدایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است این دو طرف ارتباط هرچقدر پیوند خود را قوی‌تر کنند کم‌تر به سمت ایجاد چالش و بحران خواهند رفت و اگر مشکل و بحرانی ایجاد شود باید با برقراری ارتباط سالم و منطقی بحران‌ها را پشت سر گذاشته تا جریان آموزش و تربیت روال طبیعی و سالم خود را داشته باشد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که یکی از علل برقراری ارتباطات معلم-والدین بعد انتقادی و انتقام‌جویی است. یافته‌های پژوهش (Roomani & et al(2020)، Bang(2018)، Ziden & et al(2020)، Guo & et ، Yushawu(2020)، Francis & et al(2022)، Murray & et al(2015)، Dor(2018) Caronia & Vandini(2019) و Pillet-Shore(2015)، Elbers & de Haan(2014)، al(2019) تأییدکننده این یافته پژوهشی است. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت که یکی از علل برقراری ارتباطات معلم و والدین انتقاد از عملکرد دو طرف است که بیش‌تر والدین به سمت انتقاد از عملکرد معلمان پیش می‌روند. والدین با توجه رصدهای آموزشی که متناسب با سطح علمی و فرهنگی خوددارند، برخی از رفتارهای معلم به‌خصوص فرایند تدریس را بررسی می‌کنند و در صورت مشاهده مشکل را در قالب یک ارتباط با معلم و به‌صورت انتقادی مطرح می‌کنند. برخی اوقات شرایط وخیم‌تر خواهد بود و مسئله انتقاد به سمت انتقام حرکت می‌کنند. در شرایط بحرانی شاید برخی از والدین به دلیل اینکه انتظارات آن‌ها برآورده نشده است به سمت انتقام‌جویی حرکت می‌کنند.

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که با توجه به اهمیت ارتباطات آموزشی بین معلمان و والدین و نقشی مهم که والدین می‌توانند در اجرای برنامه درسی بازی کنند، جلسات توجیهی از سوی معلمان برنامه‌ریزی شود تا علل برقراری ارتباطات برای والدین تبیین شود. در راستای بعد اخبار و اطلاع‌رسانی به والدین بهتر است که معلمان از بسترهای گوناگون استفاده کنند تا همه والدین را تحت پوشش اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی قرار دهند. با توجه به اینکه در بعد بحران‌زدایی بیش‌تر رویدادها به دلیل عدم اطلاع‌رسانی دقیق معلمان و عدم توجه والدین به پیام معلم صورت می‌گیرد پیشنهاد می‌شود که معلمان و والدین بیش‌تر به برقراری ارتباطات حضوری تأکید کنند و هم‌چنین، در صورت برقراری ارتباطات غیرحضوری مسئله را به‌خوبی برای همدیگر تبیین و شفاف‌سازی کنند.

منابع

- Abdullah, D., Poetri, A. L., Saputra, N., & Al Haddar, G. (2023). The role of parent-teacher communication for improving children's achievement. *Cendikia: Media Jurnal Ilmiah Pendidikan*, 13(3), 482-488. URL: <http://iocscience.org/ejournal/index.php/Cendikia/article/view/3463>.
- Ahmadi, H., & Mohabie, A. (2022). The Role of the Family in the Implementation of School Curriculum. *The Women and Families Cultural-Educational*, 17(59), 11-39. DOI: 20.1001.1.26454955.1401.17.59.5.6. [Persian].
- Akbari Burang, M; Sorgi, F; Rostaminejad, M.A & Pourshafi, H (1401). Examining the governing interactions between parents and teachers in the happy network space: virtual ethnography. *Education Research*, 8(32), 50-74. URL: https://journals.cfu.ac.ir/article_2458.html. [Persian].
- Amir, F. R., Kartakusumah, B., & Anwar, M. (2020). Educational Relationship in the Perspective of Islamic Educational Leadership. [Persian].
- Arghavani, M., Ahi, G., Qanifar, M. H., Shahabizadeh, F., & Dastgerdi, R. (2023). Educational Consequences Model of Secondary High School Students According to the Effects of Teacher-student and Teacher-parent Relationships by Mediating Role

- of Metacognitive Awareness. *Psychological Achievements*, 30(1), 79-104. doi: 10.22055/psy.2022.34901.2597. [Persian].
- Arnstein, Ellen C. and Hankins, Frances P. (2014). Basic principles and curriculum issues. Translation of Qudsi Akhr. Tehran: Azad University of Science and Research.
- Babaei, M. (2023). A Phenomenological Approach to the Lived Experience of New Teachers. *Journal of Research in Educational Systems*, 17(61), 70-86. doi: 10.22034/jiera.2023.402203.2994. [Persian].
- Balagova, L., & Halakova, Z. (2018). Teacher-Students' Interaction in Comparison of Teacher's Self-perception and Students' Point of View. *European Journal of Educational Research*, 7(3), 465-472.
- Bang, Y. S. (2018). Parents' perspectives on how their behaviors impede parent-teacher collaboration. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 46(11), 1787-1799.
- Bilton, R., Jackson, A., & Hymer, B. (2018). Cooperation, conflict and control: Parent-teacher relationships in an English secondary school. *Educational Review*, 70(4), 510-526.
- Boonk, L., Gijsselaers, H. J., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2018). A review of the relationship between parental involvement indicators and academic achievement. *Educational research review*, 24, 10-30. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1747938X18301027>.
- Caronia, L., & Vandini, C. D. (2019). Assessing a (gifted) child in parent-teacher conference Participants' resources to pursue (and resist) a no-problem trajectory. *Language and Dialogue*, 9(1), 125-148. <https://doi.org/10.1075/ld.00035.car>.
- Castro, M., Expósito-Casas, E., López-Martín, E., Lizasoain, L., Navarro-Asencio, E., & Gaviria, J. L. (2015). Parental involvement on student academic achievement: A meta-analysis. *Educational research review*, 14, 33-46. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1747938X15000032>.
- Chen, J. J., & Rivera-Vernazza, D. E. (2022). Communicating digitally: Building preschool teacher-parent partnerships via digital technologies during Covid-19. *Early childhood education journal*, 1-15.
- Chena, Z. X., & Chena, C. C. (2015). The intention of using smart device messages as parent-teacher relationship from the view of parents. *Procedia Manufacturing*, 3, 5617-5623.
- Choi, B. (2024). Parental coping strategies as predictors and outcomes of bullying: longitudinal relationships between child victimization, parent-child communication, and parent-teacher consultation. *Journal of youth and adolescence*, 1-15. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10964-024-02019-1>.
- Creswell, John (2021). *Qualitative survey and research design selected among five approaches: narrative research, phenomenology, foundational data theory, ethnography. Case Study*. Translated by Hassan Danaei Fard and Hossein Kazemi. Tehran: Safar Publications.
- Davern, L. (2004). School-to-home notebooks: What parents have to say. *Teaching Exceptional Children*, 36(5), 22-27.
- Deng, L., Zhou, N., Nie, R., Jin, P., Yang, M., & Fang, X. (2018). Parent-teacher partnership and high school students' development in mainland China: The mediating role of teacher-student relationship. *Asia Pacific Journal of Education*, 38(1), 15-31. DOI: <https://doi.org/10.1080/02188791.2017.1361904>

- Dor, A. (2018). Parent-teacher relationship: The case of diverse family patterns. *Education and Society*, 36(1), 5-20.
- Elbers, E., & de Haan, M. (2014). Parent-teacher conferences in Dutch culturally diverse schools: Participation and conflict in institutional context. *Learning Culture and Social Interaction*, 3(4), 252–262. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2014.01.004>.
- Francis, G. L., Raines, A. R., Reed, A. S., & Kinas Jerome, M. (2022). Parent–teacher interactions during COVID-19: Experiences of US teachers of students with severe disabilities. *Education Sciences*, 12(7), 488.
- Graham-Clay, S. (2005). Communicating with parents: Strategies for teachers. *School Community Journal*, 15(1), 117-129.
- Guo, Y., Wu, X., & Liu, X. (2019). Challenges and Opportunities in Parent-Teacher Relationships in Contemporary China. *Comparative and International Education*, 47(2).
- Halimah, L., & Margaretha, S. Y. (2020, November). Teacher-parent partnership on early childhood education curriculum development. In *2nd Early Childhood and Primary Childhood Education (ECPE 2020)* (pp. 212-222). Atlantis Press.
- Harris, A., & Goodall, J. (2008). Do parents know they matter? Engaging all parents in learning. *Educational research*, 50(3), 277-289.
- Hoover-Dempsey, K. V., Walker, J. M., Jones, K. P., & Reed, R. P. (2002). Teachers involving parents (TIP): Results of an in-service teacher education program for enhancing parental involvement. *Teaching and teacher education*, 18(7), 843-867.
- Hornby, G., & Witte, C. (2010). Parental involvement in secondary schools in New Zealand: Implications for school psychologists. *School Psychology International*, 31(5), 495-508.
- Houri, A. K., Thayer, A. J., & Cook, C. R. (2019). Targeting parent trust to enhance engagement in a school–home relationship system: A double-blind experiment of a parental wise feedback intervention. *School Psychology*, 34(4), 421. <https://doi.org/10.1037/spq0000318>
- Kalin, J., & Šteh, B. (2010). Advantages and conditions for effective teacher-parent co-operation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4923-4927.
- Kim, S., & Chin, M. (2016). Gender differences in factors associated with how parents communicate with school in Korea. *Journal of Educational Research*, 109(5), 464–477. <https://doi.org/10.1080/00220671.2014.979912>.
- Lāri, N., Hejāzi, E., Ejei, J., & Jowkar, B. (2019). Teachers' perception of the factors influential on teacher-student relationship: A phenomenological analysis. *Journal of Educational Innovations*, 18(2), 53-80. doi: 10.22034/jei.2019.92883.
- Leenders, H., De Jong, J., Monfrance, M., & Haelermans, C. (2019). Building strong parent–teacher relationships in primary education: The challenge of two-way communication. *Cambridge Journal of Education*, 49(4), 519-533. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2019.1566442>.
- Lemmer, E. M. (2012). Who's doing the talking? Teacher and parent experiences of parent-teacher conferences. *South African journal of education*, 32(1), 83-96.
- Madadlou, G., Saadatmand, Z., & Yarmohammadiyan, M. H. (2020). Understanding parental participation components in elementary school curriculum.. *Journal of New Approaches in Educational Administration*, 10(40), 234-251. DOI: 20.1001.1.20086369.1398.10.40.10.0. [Persian].

- Manafi, B., sarookhani, B., & Aghajani Marsa, H. (2023). Designing a strategic model of effective communication between family and school. *Strategic communication studies*, 3(2), 87-103. doi: 10.22034/rcc.2023.1999956.1064. [Persian].
- Manafi, B, Sarukhani, B, & Aghajani, Mursa, H. (1403). Designing an effective interaction model between family and school with the strategic role of parents and teachers association in line with paragraph 11 of general family policies (case study: Tehran). *Social and cultural strategy*, (), -. doi: 10.22034/scs.2024.447474.1552. [Persian].
- Manea, A. D. (2020). Educational Relationship under the Influence of Digital Changes. *Educatia* 21, (18), 146-150.
- Mann, G., & Gilmore, L. (2021). Barriers to positive parent-teacher partnerships: the views of parents and teachers in an inclusive education context. *International Journal of Inclusive Education*, 1-13.
- Marzoghi, R., Jahani, J., Turkzadeh, J. & Amiri Tayibi, M. (2017). Conceptual model of interaction between school, family and mosque from the perspective of Islamic education. *Basij strategic studies*, 21(79), 81-114. (persion).URL: https://www.bsqr.ir/article_83801.html. . [Persian].
- Marzooghi, R., Javidan, A., Jahani, J., & Turkzadeh, J. (2022). Development of a healthy school model and compliance of schools from the perspective of teachers and principals. *The Journal of New Thoughts on Education*, 18(3), 85-117. doi: 10.22051/jontoe.2021.36095.3341. [Persian].
- McLachlan, C., Flear, M., & Edwards, S. (2018). *Early childhood curriculum: Planning, assessment and implementation*. Cambridge University Press.
- Mills, C., & Gale, T. (2004). Parent participation in disadvantaged schools: Moving beyond attributions of blame. *Australian Journal of Education*, 48(3), 268-281.
- Minke, K. M., & Woodford, J. S. (2020). Parent-Teacher Relationships. *The Cambridge Handbook of Applied School Psychology*, 519-537. doi: 9781108235532.030 / 10.1017.
- Mohammadpour, A. (2010). Quality assessment in qualitative research: principles and strategies of validation and generalizability. *Social Sciences Quarterly*, 17(48), 73-107. . [Persian].
- Mohseni, N, Hosseini, M.A, & Ghorchian, N.Q. (1401). Improving the interaction between school and family in the prevention of social misbehavior of adolescents: analysis of dimensions and components with a qualitative approach. *Sociology of Education*, 8(1), 190-206. doi: 10.22034/ijes.2021.542036.1185. . [Persian].
- Mohsenpour, M., (2014). Evaluation of qualitative data. *Journal of Student Research Committee of Sabzevar University of Medical Sciences*, 16(3, 4), 50-55. . [Persian].
- Munthe, E., & Westergård, E. (2023). Parents', teachers', and students' roles in parent-teacher conferences; a systematic review and meta-synthesis. *Teaching and Teacher Education*, 136, 104355. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X23003438>.
- Murray, E., McFarland-Piazza, L., & Harrison, L. J. (2015). Changing patterns of parent-teacher relationship and parent involvement from preschool to school. *Early child development and care*, 185(7), 1031-1052.
- Myende, P. E., & Nhlumayo, B. S. (2022). Enhancing parent-teacher collaboration in rural schools: parents' voices and implications for schools. *International Journal of Leadership in Education*, 25(3), 490-514.

- Naidoo, M. K., & Govender, S. (2022). Parental Participation in Supporting the Development of Communication Skills in Autistic Children. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(1).
- Nevenghlosky, E. A. (2018). Barriers to effective curriculum implementation (Doctoral dissertation, Walden University).
- Noroznezhadghadi M, Seraji F, Yosofzadeh M. (2019). Identify and extract parent and teacher readings from the concept of participation in school affairs. *Curriculum theory and practice*. 7(14), 319-356. URL: <http://cstp.khu.ac.ir/article-1-3039-fa.html>. [Persian].
- Obilo, P. I., & Sangoleye, S. A. (2010). Curriculum implementation and the teacher: Challenges and way forward. In A paper presented at the 9 th National Conference of the school of social sciences, AIFCE, Owerri.
- Özkan Yıldız, F., & Yılmaz, A. (2021). Parent-teacher relationship and parental expectations in the assessment process in Turkish preschool settings. *Education 3-13*, 49(6), 761-775.
- Pillet-Shore, D. (2015). Being a "good parent" in parent-teacher conferences. *Journal of Communication*, 65(2), 373–395. <https://doi.org/10.1111/jcom.12146>.
- Popovska, N. G., Popovski, F., & Dimova, P. H. (2021). Relationship strategies for strengthening the parent-teacher relationships in the primary schools. *International Journal of Research Studies in Education*, 123-134.
- Rogers, L., & Hyson, D. (2022). Creating Brave & Productive Learning Environments for Young Adolescents: Parents' Perspectives of Teacher-Parent and Teacher-Student Relationships. *Middle Grades Review*, 8(1), 5.
- Roomani, S., hosseinnejad, G. R., fazeli, N., & hoseinikhah, A. (2020). The Study of the Communication Culture of Teachers with Colleagues, Parents and Students: Rural and Multi-level Schools. *Educational and Scholastic studies*, 8(2), 167-192. DOI: 20.1001.1.2423494.1398.8.2.8.1. [Persian].
- Sneyers, E., Vanhoof, J., & Mahieu, P. (2017). Pupils' transition to secondary education: An exploratory study of teachers' recommendations discussed at teacher-parent conferences. *Pedagogische studiën: tijdschrift voor onderwijskunde en opvoedkunde*.-Groningen, 94(6), 459-477.
- Spencer, J. (2003). Learning and teaching in the clinical environment. *BmJ*, 326(7389), 591-594.
- Tahmasabzadeh Sheikhlar, D, Azimpour, E, Imanzadeh, A, & Abbaszadeh, M. (1400). Studying the process of sex education of Iranian adolescents: the foundation data theory. *Curriculum Research*, 11(2), 126-153.(persion) doi: 10.22099/jcr.2021.6459. [Persian].
- Tveit, A. D. (2009). Conflict between truthfulness and tact in parent–teacher conferences. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 11(4), 237–256. <https://doi.org/10.1080/15017410902831346>.
- Yang, X., Zhao, H., Zhou, J., & Gong, X. (2024). Longitudinal relations among parent–child relationships, positivity, and teachers–student relationships in Chinese children. *School Psychology*, 39(2), 201–212. <https://doi.org/10.1037/spq0000552>.
- Yushawu, A. (2020). Perspectives of teachers and parents on parent-teacher relationship and social media relationship. *Journal of Applied Technical and Educational Sciences*, 10(4), 5-36.

- Zarei A, Dehghani M, Salehi K. (2019). The Analysis of Parent Involvement Restrictions in Secondary School: A Phenomenology Study. *Curriculum theory and practice*. 7(14), 71-96. URL: <http://cstp.khu.ac.ir/article-1-2896-fa.html>. [Persian].
- Zerraf, S., Zain, S., Khyati, A., Tridane, M., & Belaaouad, S. (2019). A pedagogical approach to educational relationship in the educational context. *International Journal of Advanced Education and Research*, 4(1), 1-14.
- Ziden, A. A., Rahman, M. A., & Ching, T. W. (2020). Exploring the use of mobile instant messaging for parent-teacher relationship.
- Zorluoglu, S. L., Ergazi, T., & Eser, S. (2019). Learning Probability of 4th Grade Science Curriculum Learning Outcomes among Visually Impaired Students. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 8(3), 417-424.

Extended Abstract

Primary Teachers' Experiences of Communicating with Parents with the Aim of Implementing the Primary School Curriculum: A Phenomenological Study

Mohammad Alipour¹, Mohsen Ayati^{2*}, Mohammad Ali Rostaminezhad³, Farhad Seraji⁴

Introduction: One of the effective levels of educational communication in the implementation of the curriculum is the interpersonal communication between teachers and parents, which has a special and effective place in the current education system.

Research questions: What experiences do teachers have regarding the reasons for communicating with parents to implement the elementary school curriculum? What are parents' experiences regarding the reasons for communicating with parents in order to implement the elementary school curriculum?

Methods: In the present study, the causes of interpersonal communication between teachers and parents in elementary school have been investigated using a qualitative and phenomenological method. The scope of the study was made up of parents and teachers of elementary school students in Birjand city. According to the nature of the study, the purposeful sampling method was used, and the data was collected through in-depth interviews of 12 parents and 13 teachers. Collaizi analysis method was used to analyze the collected data. Guba and Lincoln (1985) criteria were used to evaluate the results.

Results: Findings from the lived experiences of parents and teachers regarding the causes of teacher-parent interpersonal communication in seven main themes of "news and awareness", "participation and support", "educational and training", "guidance and consultation", "monitoring and care", "de-crisis" and "criticism and revenge" were summed up.

Discussion: In general, the findings of the study showed that the causes of interpersonal communication between parents and teachers are in a range of communication from the low level of news and awareness to the stage of criticism and revenge. In the course of this communication, in the first stages, it is done with the aim of informing news and raising awareness about educational and

---

¹. PhD Student of Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.

². Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.

³. Associate Professor of Educational Technology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.

⁴. Department of methods and curriculum planing, Faculty of Psychology and education, University of Tehran, Tehran, Iran.

*. Corresponding Author: mayati@birjand.ac.ir

educational processes, and then communication continues at higher levels such as educational and educational issues, guidance and supervision, and finally, in case of problems, the role of communication is directed towards de-crisis. In case of escalation of crises, criticism and revenge become the focus of communication. From the findings of the study, it can be concluded that parents and teachers have communicated with each other for various reasons, and each of these communication reasons has influenced the management of the teaching-learning process and has changed the course of curriculum implementation.

Keywords: Communication, Teacher, Parents, Elementary, Curriculum